

Denne smukke brandmand (*cyanea capillata*) er fotograferet af Heidi Ølgaard i Humlebæk Havn. Den skal minde os om at passe på vores havmiljø. Som alle badende ved, har brandmanden lange tentakler, der brænder, så den er ikke rar at komme i kontakt med. Men smuk ser den ud.

Medlemsblad for Foreningen NORDEN Fredensborg

Nr. 85 februar 2023

fredensborg.foreningen-norden.dk

Formandens klumme

Sverige 500 år

Den 6. juni 2023 er det 500 år siden at Gustav Vasa blev kronet til konge i Strängnäs domkyrka. Sverige løsrev sig i 1523 fra Kalmarunionen og gjorde sig fri af dansk overherredømme. Dog blev Skåne og Blekinge først en del af Sverige ved Roskilde-freden i 1658.

Den 6. juni er blevet Sveriges nationaldag og vil naturligvis blive ekstra festlig i år.

Men så er det ikke slut med jubilæer og festligheder. For i år kan man også fejre Carl XVI Gustafs 50 års regentjubilæum og Sveriges indtræden i Nato.

Stort tillykke til det svenske folk

Udgivet af Foreningen NORDEN
Fredensborg lokalafdeling

norden.fredensborg@gmail.com

cvr 32709745

Redaktion: Bestyrelsen

Ansvarshavende redaktør:

Lisa Juhler

Oplag: 125 eksemplarer

Forsidefoto: Brandmand i Humlebæk

Havn. Foto af Heidi Ølgaard

Foreningen Nordens bestyrelse:

Lisa Juhler, Kirkeskov alle 9, st, lejl.3

3050 Humlebæk ☎ 2251 0829

Jan Hellen, Bygvænget 826

2980 Kokkedal ☎ 4016 5105

Ina Laursen, Baunebjergvej 15 C

3050 Humlebæk ☎ 40346335

Bjørn Sandberg, Hvedevænget 48,

2980 Kokkedal ☎ 6130 2980

Kontingent:

Personligt medlemsskab: 305 kr.

Husstandsmedlemsskab: 400 kr.

Pensionist: 205 kr.

Pensionistpar: 250 kr.

Foreningens konto: Danske Bank

reg 1551 kontonummer 717110

Vi afholdt vores traditionelle julearrangement den 7. december med god mad, musik, sang og banko med masser af præmier

Kommende arrangementer

Onsdag den 15. Marts kl. 19.00 på Humlebæk Bibliotek

Foredrag og Generalforsamling

kl. 19.00 Historikeren Kalle Kühlman fortæller Historier fra Norden

kl. 20.00 Generalforsamling

Vi inviterer vore medlemmer og andre interesserede til at høre historikeren Kalle Kühlmann fortælle historier fra Norden. Kom og hør skæve, vilde og sjove historier fra Skandinaviens historie!

Den svenske skam-mønt
Nordmændene i syndens hule
Børnpenge til Reykjavik
og mange flere!

Det bliver ikke kedeligt, når historikere Kalle Kühlmann fortæller om kulturmøder mellem de skandinavistiske broderfolk og de fordrukne danskere fra middelalderen til i dag.

Der er gratis adgang

Byens Dag i Humlebæk

Lokalafdelingen var repræsenteret på Byens Dag ved Torpen Kapel i Humlebæk lørdag den 17. September.

Vi havde en lille stand med informationsmateriale og fik en snak med folk, der kom forbi. Nogle kendte os, andre gjorde ikke. Men vi fortalte de interesserede om foreningens formål og aktiviteter og fortalte om samarbejdet med Venskabsbyforum og kommunens venskabsbyer i de nordiske lande.

Det var en hyggelig dag med godt vejr og vi fik også et par nye medlemmer.

Niels-Jørgen var forbi vores stand

Sidste farvel til Beth Espedal

Den 13. januar døde formanden for Hillerød Lokalafdeling, Beth Espedal. Hun blev 83 år. Beth var uddannet hospitalslaborant fra Hillerød Sygehus og arbejdede som sådan både i Danmark og Norge.

Beth var Nordsjællandskredsens formand og medlem af landsstyrelsen og i en årrække medlem af forretningsudvalget.

Gennem mange år var hun også med i Nordisk Lejrskoles bestyrelse.

Hun har virket for Foreningen NORDEN i en menneskealder og hun var en ildsjæl ud over det sædvanlige. Hun blev udnævnt til æresmedlem i 2003.

Beth efterlader sig 4 brødre, 2 børn, fire børnebørn og 4 oldebørn:

Vi kommer til at savne hende. /LIJ

Film- og musikcamp i Fredensborg

Den 26. til 30. oktober 2022 afholdtes en film- og musikcamp for unge fra Fredensborg Kommune og fra vores venskabsbyer.

I camp'en deltog unge mellem 14-17 år fra England, Estland, Sverige og Finland. Sammen med kommunens egne unge arbejdede deltagerne med film- og musikproduktion inspireret af FN's Verdensmål.

Camp'en var arrangeret i et samarbejde med Ung Fredensborg, Fritidsbutik og Fredensborg Musikskole. Med base i Fredensborg Gl. Bio og på Fredensborg Vandrehjem samledes en gruppe på 40 unge og 10 voksne for at knytte venskaber på tværs af grænser og skabe film og musik sammen.

De unge på film-delen blev undervist af den danske Oscar-vindende instruktør Martin Strange-Hansen, mens deltagerne på musik-delen arbejdede sammen med musikerne Lars Harboe og Benjamin Aggerbæk.

Film- og musikpremiere i Fredensborg Gl. Bio

Film- og Musikcampen afsluttedes med en gratis koncert og filmfremvisning søndag d. 30. oktober kl. 11-12 i Fredensborg Gl. Bio. Her havde man inviteret Venskabsbyforums, Sudbury-klubbens og Foreningen NORDENs medlemmer samt andre interesserede borgere til rød løber, premierekage, popcorn, sodavand og muligheden for at opleve, hvordan kunst og venskaber blomstrede på tværs af grænser.

Venskabsbyforums formand Tinne Borch Jacobsen, konsulent Katharina Nielsen og souschef i Ung Fredensborg, Tinne Guldager, bød os velkommen. Derefter blev vi præsenteret for gruppernes film. De unge var inddelt i 9 grupper og i hver gruppe med unge af forskellig nationalitet.

Filmene varede ca. 3 minutter hver og handlede om venskab, lighed, krig og fred, miljøforurening og fattigdom og vores ansvar for at løse problemerne. Der var overraskende og morsomme situationer i filmene, men de gav også indtryk af dyb alvor, frustration og vrede.

Tinne Borch

Efter store klapsalver opførte de unge selvkomponerede musikstykker og sange.

Det var sange med titler som Stand up and speak out, Song about war, Don't be afraid, Choose to be blind og What goes around comes around.

Det var utroligt så meget de unge havde nået på de 4 dage, hvoraf en hel dag blev brugt på tur til Helsingør og Halloween-fest. De unge er gået til opgaven med stor entusiasme og dygtighed. Det er meget imponerende så fine film og sange, de unge skabte på så kort tid. Det var også tydeligt, at der var knyttet venskaber og romantiske forbindelser mellem de unge, så for nogle var afskeden samme dag svær. /LIJ

Tv. Foto fra filmen Baited

På foto herunder synger pigerne Find the light

På foto herunder til højre hørte vi Don't be afraid

Om Nordjobb-projektet

Nordjobb arbejder for at øge mobiliteten på det nordiske arbejdsmarked og for at øge kendskabet til sprog og kultur i Norden. Siden 1985 har Nordjobb skaffet jobs til over 27.000 unge mellem 18-30 år, og har på den måde givet dem muligheden for at opleve et nordisk land.

Hvis du kender et ungt menneske, som kunne være interesseret i at blive Nordjobber, så kan de læse mere om ordningen her: <https://www.nordjobb.org>.

Sådan er det gået med antal af ansøgere til Nordjobb

Endnu en Nordjobb-sommer er forbi og for første gang siden 2019 er antallet af udsendte nordjobbere begynder at nærme sig det normale niveau. Den største udfordring ved at finde jobs til de unge er, at visse brancher opfattes som u-attraktive. Næste år vil man forsøge at markedsføre disse brancher lidt anderledes. Og man vil prøve at finde andre jobmuligheder i brancher, som opfattes mere attraktivt for de unge.

Pandemiårene betød en øget digitalisering af aktiviteter for nordjobberne på tværs af grænser og det er noget positivt, vi forsøger at bevare bagefter. Blandt andet er der gennemført digitale bogcirkler med Nordjobbere, som deltog fra deres job rundt omkring i Norden.

De af Foreningerne foreslåede sprogkurser er også blevet gennemført i næsten alle lande og i nogle tilfælde også digitalt. Det er håbet at det kan udvide og udvikle sig endnu mere til næste år.

Unikke oplevelser i Lofoten

Svenske Ida nordjobbede i Lofoten i sommer.

Ida arbejdede på Anitas Sjømat, som er en fiskerestaurant på Sakrisøy, en lille ø mellem Reine og Hamnøy i Nordnorge. Her havde hun mulighed for at kombinere sommerjob med unikke naturoplevelser. Ida er 23 år og kommer fra Nordsverige. Til hverdag studerer hun i Karlstad i Sverige, og ved siden af sine studier kan hun godt lide at rejse og opleve nye steder og kulturer. Og i sommer valgte hun at nordjobbe i Lofoten. Hun fortæller: "Det er første gang, jeg har arbejdet gennem Nordjobb. Og jeg valgte Lofoten for at opleve den fantastiske natur. Jeg fik jobbet hos Anitas Sjømat og her hjalp jeg med at dække bord, forberede mad, rengøring og servering for gæster, der besøgte restauranten".

Første gang Ida hørte om Nordjobb var gennem sociale medier. Og da hun begyndte at undersøge muligheden for et Nordjobb, hørte hun, at hendes far var en gammel Nordjobber, og så synes hun det var ekstra sjovt at gå i sin fars fodspor.

Tekst og foto: /Landskontoret

Skumringstid i miljøets tegn

Mandag den 14. November afholdt vi for 25. Gang Skumringstid i Norden i samarbejde med Humlebæk Bibliotek. Årets tema var Natur i Norden.

Bent Skov Larsen læste årets tekst fra Patrik Svenssons Åleevangeliet. Efter et musikalsk indslag af en lærer og elev fra musikskolen fortalte forfatter og miljøjournalist Kjeld Hansen om Danmarks natur og naturbevaring. Til foredraget fik vi økonomisk støtte af Kommunens Kulturpulje.

Danmarks natur har det ikke godt. Mange arter af dyr og planter er væk og det bliver værre, hvis vi ikke gør noget. Og det kan ikke gå hurtigt nok.

Danmark har næsten ingen vild natur tilbage. De fleste landskaber er dyrkede og kulturskabte. Nu har EU sat mål for urørt natur for at bevare og genskabe en rig biodiversitet i EU-landene. Så Danmark må oppe sig!

Kjeld Hansen fortæller

”Med den nye biodiversitetsstrategi præsenterede EU-kommissionen i maj 2020 en langsigtet og ambitiøs plan til beskyttelse af naturen og en forbedring af økosystemerne inden 2030. Strategien lægger bl.a. op til beskyttelse af mindst 30 % af Europas landområder og havområder, hvoraf 10% skal være særligt beskyttet.” (Citat: Dansk Akvakultur)

Den ukrainske vikingedronning

I 1019 drog sverkongens datter Ingegerd Olufsdatter til Kyiv for at blive kong Jaroslav den vises hustru. Hendes historie er også blevet en del af den kamp om historien som udspiller sig mellem Rusland og Ukraine.

Kong Jaroslav var konge i Rus-riget. Dynastiet herskede over handelsbyerne langs de store floder, der bragte Ingegerd til Kyiv. Ingegerd gjorde sin pligt og fødte en masse arvinger og tog aktivt del i det politiske og kulturelle liv. Hun døde 50 år gammel i 1051 og blev bisat i Sophia-katedralen.

I de seneste år har der i Ukraine været stor interesse for Ukraines gamle historie, så nu bliver Ingegerds dødsdag hvert år fejret den 23. Februar ved en ceremoni i Sankt Sophia..

Den 23. Februar 2022 afholdtes et historisk seminar i Kyiv i anledning af historikeren Dr. Yasynetskas lancering af bogen „Three generations of Devout Believers: Ingegerd of Sweden, Anna of Kyiv and Ediga of Bavaria“. Samtidig rykkede russiske tanks ind mod Ukraines grænser og dagen efter startede invasionen./LIJ

Kredsarrangement i Hillerød

”Nye perspektiver for det nordiske samarbejde”

I samarbejde med Nordsjællandskredsen afholdt vi i oktober et arrangement med foredrag af den nye landsformand Lars Barfoed og med musikalsk underholdning af musiker og skuespiller Anders Ahnfelt-Rønne på Nordisk Lejrskole i Hillerød

Det var en interessant og fornøjelig aften, hvor Lars Barfoed fortalte om det nordiske samarbejde og om landsforeningens visioner og planer for fremtiden. Landsforeningen har bl.a. oprettet en gruppe, der skal arbejde med nye kommunikationsformer og de nye sociale medier, så man kann få bedre kontakt til de yngre generationer.

Anders Ahnfelt Rønne huskes måske for et andet kredsarrangement på Jægerspris Slot, hvor han opførte en monolog inspireret af Karens Blixens Babettes Gæstebud. Her spillede han general Löwenhielm, som nu tænker tilbage på den usædvanlige historie om Babette, der begyndte i revolutionsdagene i Paris i 1871. På Nordisk lejrskole fremførte han en buket med nordiske musik, digte og tekster krydret med personlige oplevelser. Anders Ahnfelt-Rønne har familiære aner i flere nordiske lande og mestrer derfor også svensk og norsk.

Foto herover: Lars Barfoed

Foto tv: Fra venstre ses Grethe Olsen (Frederikssund Afd.), Anders Ahnfelt Rønne, Lars Barfoed og Beth Espedal (Hillerød afd.)

Nordisk Råds Priser

Den 1. november 2022 blev Nordisk Råds Priser blev uddelt. Ceromonien foregik i Helsinki, men desværre uden dansk officiel deltagelse p.g.a. folketingsvalget samme dag.

Nordisk Råds priser regnes blandt de mest prestigefyldte priser i Norden. Litteraturprisen, som fylder 60 år i 2022, er den ældste af de fem priser. Den blev uddelt for første gang i 1962. Herefter kom musikprisen, miljøprisen, filmprisen og børne- og ungdomslitteraturprisen.

De fem priskomiteer vælger de nominerede og vinderen.

De fem vindere: Litteraturprisen til den danske forfatter Solvej Balle, ungdomslitteraturprisen til den norske forfatter og tegner Nora Dåsnes for hendes grafiske roman Ubesvart Anrop. Filmprisen gik til den islandske film Lamb, Miljøprisen til Mariehamns Stad fra Åland for Nabbens Våtmark og Musikprisen til den svenske komponist Karin Rehnqvist, Læs mere om prisvinderne på norden.org. /LIJ

Tillidsmandsdag

En gang årligt mødes Foreningen NORDENs tillidsvalgte fra hele landet og Sydslesvig, for at lade sig inspirere og for at videreudvikle Foreningen NORDEN som organisation.

Dagens temaer var nøje udvalgt og skete på baggrund af Foreningen NORDENs stærke ønske om at bidrage til at virkeliggøre Nordisk Ministerråds vision om, at Norden skal blive verdens mest bæredygtige og integrerede region.

For at virkeliggøre den vision skal der arbejdes på at skabe et endnu stærkere nordiske samarbejde på en række områder, blandt andet forsvar, uddannelse, mobilitet på arbejdsmarkedet og transport.

På dagens konference fokuserede vi på temaerne: 'Det danske beredskab i en nordisk kontekst', 'Det nordiske arbejdsmarked' og 'Skole og uddannelse i Norden'. For at gøre os klogere på de områder havde vi inviteret disse oplægsholdere:

- Vicedirektør og brigadechef Peter Kragh (Beredskabsstyrelsen)
- Arbejdsmarkedspolitisk chef Morten Fabricius Meyer (FNF)
- Skole-, kultur- og uddannelseschef Thomas Henriksen (FNF)

Konference-deltagerne arbejdede i grupper og diskuterede de oplæg der havde været, og der var en livlig debat og mange gode tilbagemeldinger i forhold til hvordan Foreningen NORDEN kan arbejde videre med de pågældende områder.

Foreningen NORDENs nye synlighedsstrategi blev også fremlagt og modnet yderligere.

Alt i alt en levende, inspirerende og frugtbar dag

Tekst og foto: Landskontoret

Nordisk Ministerråd får ny generalsekretær

Politikeren Karen Ellemann blev i november udnævnt til ny generalsekretær i Nordisk Ministerråd. Hun tiltrådte posten her i 2023.

Karen Ellemann er tidligere minister blandt andet med ansvar for det nordiske samarbejde og hun var formand for Foreningen Norden i 2013-2015.

Som medlem af Nordisk Råd for otte år siden, var hun med til at foreslå reformer for at forbedre det nordiske samarbejde. Hun slog også til lyd for at Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd burde nedlægges. Nu er hun åbenbart kommet på bedre tanker, og vi forventer, at hun som generalsekretær vil arbejde for et visionært, aktivt og handlingsdygtigt ministerråd. Der er nok af opgaver at tage fat på. Som generalsekretær for Nordisk Ministerråd vil Karen Ellemann også være medlem af Det Nordiske Grænsehindringsråd, som arbejder for at løse grænsehindringer mellem de nordiske lande. /LIJ